

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 183/2026-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] zastúpeného JUDr. Roland Kovács, advokát, s.r.o., Mäsiarska 30, Košice, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-23C/16/2022 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-23C/16/2022 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **800 eur**, ktoré **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **771,68 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Uznesením č. k. IV. ÚS 183/2026-10 z 24. marca 2026 Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) prijal na ďalšie konanie podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľa doručenu 13. marca 2025, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“), ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Bratislava IV (ďalej len „mestský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. B1-23C/16/2022 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľ zároveň žiadal, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prieťahov a priznal mu finančné zadosťučinenie 4 500 eur a náhradu trov právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa návrhom na vydanie platobného rozkazu v upomínacom konaní doručenom Okresnému súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) 27. januára 2022 domáhal voči žalovanému zaplata 12 130 eur s príslušenstvom. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) vydal 14. februára 2022 platobný rozkaz, proti ktorému žalovaný podal v zákonom stanovenej lehote odpor. Na základe výzvy okresného súdu zo 14. marca 2022 sa sťažovateľ vyjadril k odporu a navrhoval pokračovanie v konaní podľa Civilného sporového poriadku. Následne listom z 24. marca 2022 upovedomil sťažovateľa o postúpení veci na miestne príslušný súd.

3. Vec napadla mestskému súdu 1. apríla 2022. V ďalšom období od januára 2023 do februára 2025 došlo k piatim zmenám v osobe zákonného sudcu. Medzitým právny zástupca žalovaného písomným podaním doručeným súdu 10. septembra 2024 oznámil súdu ukončenie zastupovania.

4. Sťažovateľ doručil mestskému súdu 5. marca 2025 písomné podanie a navrhol doplnenie dokazovania.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ tvrdí, že napadnuté konanie sa vyznačuje zbytočnými prieťahmi. Poukazuje na to, že konanie ku dňu podania ústavnej sťažnosti trvalo tri roky, pričom za toto obdobie súd ani len nenariadil termín pojednávania. Z hľadiska úvah o triáde ústavným súdom skúmaných okolností vzniknutých prieťahov konštatuje, že prejednávaná právna vec patrí do bežnej súdnej agendy, nevyznačuje sa zvýšenou skutkovou či právnou náročnosťou. Vylučuje vlastné pričinenie o dĺžku trvania konania a poukazuje na absolútnu nečinnosť mestského súdu ako príčinu dĺžky trvania konania.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

6. Mestský súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprV/231/2026 z 27. apríla 2026, doručenom ústavnému súdu 28. apríla 2026 opísal priebeh napadnutého konania, ktorý sa zhoduje s opisom priebehu uvedeného sťažovateľom. Zároveň vymedzil priebeh konania po podaní ústavnej sťažnosti a poukázal na to, že mestský súd vytýčil termín pojednávania 2. apríla 2025 na 5. máj 2025, pričom na tomto pojednávaní rozhodol v merite veci. Voči rozsudku podal sťažovateľ 6. júna 2025 odvolanie a 12. júna 2025 zaplatil súdny poplatok za odvolanie. Mestský súd vyzval 12. júna 2025 žalovaného na vyjadrenie k odvolaniu, ktorý tak učinil 18. júna 2025. Spis bol predložený na rozhodnutie Krajskému súdu v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) spolu s predkladacou správou 12. septembra 2025.

7. Pokiaľ ide o samotný priebeh konania do času podania ústavnej sťažnosti, mestský súd poukazuje na to, že dĺžka trvania konania bola ovplyvnená opakovanou zmenou v osobe zákonného sudcu a zároveň aj okolnosťami sprevádzajúcimi implementáciu súdnej reformy v období od 1. júna 2023.

8. Ústavný súd nepovažoval za účelné vyzývať sťažovateľa na zaujatie stanoviska k vyjadreniu, keďže jeho obsah nevedol k pochybnostiam o potrebe vyhovieť ústavnej sťažnosti v jej esenciálnej podstate (porušenie označených práv).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, ako aj s vyjadrením mestského súdu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

10. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v napadnutom konaní, poukazujúc najmä na obdobie nečinnosti trvajúce od roku 2022 až do roku 2025, keď súd nariadil prvý termín pojednávania.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. IV. ÚS 302/2020, III. ÚS 233/2022, II. ÚS 439/2023).

12. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020, I. ÚS 318/2022).

13. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v civilnom spore, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa strana sporu obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietahov je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

14. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka

súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

15. Z obsahu ústavnej sťažnosti ani vyjadrenia mestského súdu nevyplýva faktická ani právna náročnosť veci. Práve naopak, skutočnosť, že mestský súd o žalobe sťažovateľa rozhodol hneď na prvom nariadenom pojednávaní, skôr indikuje opačný záver. Ústavný súd uvedený predpoklad vyslovil, majúc na pamäti, že vzhľadom na podané odvolanie môže krajský súd rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

16. Ani správanie sťažovateľa nemožno vnímať ako okolnosť majúcu za následok nedôvodné predlžovanie napadnutého konania. Ústavný súd nezistil žiadne také okolnosti, ktoré by svedčili o tom, že sťažovateľ svojím konaním prispieval k dĺžke trvania konania. Na druhej strane poukazuje na to, že zo strany sťažovateľa nevzišla iniciatíva a na mestský súd sa so žiadosťou o nariadenie termínu pojednávania, resp. sťažnosťou predsedovi súdu neobrátil. Túto skutočnosť zohľadnil v rámci rozhodovania o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia.

17. Absolútna nečinnosť mestského súdu v trvaní viac ako dvoch rokov ustupuje potrebe podrobne analyzovať priebeh konania z hľadiska vykonávania jednotlivých úkonov. Obdobie absolútnej nečinnosti mestského súdu predstavuje jediný a podstatný dôvod vzniku priesťahov v napadnutom konaní. Toto obdobie absolútnej nečinnosti mestského súdu v trvaní od roku 2022 do roku 2025 je definitívnym opomenutím súdu vo veci konať a rozhodnúť a má za následok vznik priesťahov v konaní, ktoré sú kvalifikovateľné ako zbytočné.

18. Ústavný súd teda usudzuje, že jediný relevantný dôvod vzniknutých priesťahov v konaní spočíva v postupe mestského súdu, a to s ohľadom na jeho nečinnosť trvajúcu od roku 2022 do roku 2025, keď mestský súd nariadil prvý termín pojednávania vo veci. Od momentu nariadenia pojednávania až do odovzdania spisu na rozhodnutie o podanom odvolaní krajskému súdu bol postup mestského súdu plynulý a mestský súd vykonával jednotlivé úkony v primeraných lehotách. Tento pozitívny posun však nič nemení na tom, že konanie bolo v jeho prevažujúcej časti definované nečinnosťou.

19. Ústavný súd stabilne pripomína, že personálne obsadenie súdu, jeho organizácia, vysoký počet vecí v príslušnom oddelení, ako i optimalizácia súdnictva nie sú dôvodmi, pre ktoré by malo byť ospravedlnené, tolerované a ústavne udržateľné porušovanie základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov a ústavnej sťažnosti zároveň nie je pomenovanie príčin priesťahov v konaní alebo dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny, alebo subjektívny charakter. Dôležité je rozhodnúť o tom, či k týmto priesťahom v konaní došlo, a odstrániť právny stav neistoty sťažovateľa (II. ÚS 116/2025).

20. Po zhodnotení všetkých okolností prípadu preto ústavný súd dospel v danej veci k záveru, že napadnuté konanie trpí priesťahmi, ktoré idú na vrub postupu mestského súdu. Vzhľadom na uvedené preto uzatvára, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2

ústavy a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

21. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Vzhľadom na skutočnosť, že odvolanie sťažovateľa podané proti rozhodnutiu mestského súdu z 5. mája 2025 už bolo mestským súdom predložené (12. septembra 2025) na rozhodnutie odvolaciemu súdu, ústavný súd mestskému súdu nedal príkaz konať v napadnutom konaní (bod 4 výroku nálezu).

22. Keďže ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo porušené, zaoberal sa aj žiadosťou sťažovateľa o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia. Sťažovateľ požadoval priznanie zadost'učinenia 4 500 eur, čo odôvodňoval nečinnosťou súdu vyvolanou opakovanými zmenami v osobe zákonného sudcu.

23. Cieľom finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (III. ÚS 103/2018). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadost'učinenia, pričom pri jeho určení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

24. Pri ustálení sumy finančného zadost'učinenia ústavný súd prihliadal okrem dĺžky napadnutého konania aj na jeho charakter a správanie sťažovateľa, ktorý rovnako pasívne pristúpil k zabezpečeniu ochrany jeho vlastných práv, ako aj na absolútnu nečinnosť mestského súdu. Vzhľadom na uvedené okolnosti preto rozhodol o priznaní finančného zadost'učinenia 800 eur (bod 2 výroku nálezu). V súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde nevyhovел tej časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné zadost'učinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 4 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

25. Ústavný súd priznal sťažovateľovi podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2025 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 371 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 14,84 eur, t. j. spolu 771,68 eur [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (bod 3 výroku nálezu).

26. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2026

Libor Duľa
predseda senátu